

ปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการจำหน่ายสิทธิ



นางสาวดาววิภา ปาลียะประภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๔

ISBN 974-564-614-8

015020

I1411262X

Legal Problems concerning "Pledge of Right"

Miss Daowibha Paliyaprabha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

1985



หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหากฎหมายเกี่ยวเนื่องกับการจำหน่ายสิทธิ

โดย

นางสาวดาววิภา ปาสิยะประภา

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ ชูเนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑา กุลยศย์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ กนก อินทรมพราย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ชัยชัย ชูกผลศิริ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายเกี่ยว เนื่องกับการจำหน่ายสิทธิ
ชื่อนิติกร นางสาวดาววิภา ปาสิยะประภา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๖๗



บทคัดย่อ

กฎหมายว่าด้วยการประกันด้วยทรัพย์สินลักษณะจำหน่ายได้เข้ามามีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนี้ กล่าวคือ ได้มีการนำเอากฎหมายลักษณะนี้มาใช้เป็นประโยชน์โดยฝ่ายลูกหนี้ได้นำเอาทรัพย์สินของตนมามอบไว้เป็นประกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือและมั่นใจแก่เจ้าหนี้ว่า หนี้ที่มีต่อกันนั้น เจ้าหนี้มีทางที่จะได้รับชำระหนี้จนครบก่อน ทรัพย์สินที่นำมามอบให้ไว้เป็นประกันนั้น นอกจากจะเป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่างสามารถจับต้องได้แล้ว กฎหมายยังได้เปิดโอกาสให้ลูกหนี้นำ "สิทธิ" อันถือว่าเป็นทรัพย์สินมาจำหน่ายได้เป็นประกันการชำระหนี้ได้อีกด้วย

จึงเกิดมีปัญหาว่า "สิทธิ" ที่ถือว่าเป็นทรัพย์สินตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ว่านี้มีความหมายประการใด มีขอบเขตการตีความบทบัญญัติของกฎหมายที่ยอมให้มีการนำ "สิทธิ" มาประกันการชำระหนี้เพียงใด เพราะในปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่า บุคคลโดยทั่วไปมักไม่ค่อยนำเงินที่ตนมีไปซื้อทรัพย์สินเก็บไว้ แต่นิยมนำเงินที่ตนมีไปก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปของการซื้อหุ้น พันธบัตร หรือไม่ก็นำไปฝากสถาบันการเงิน หากต่อมาบุคคลเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องไปเป็นหนี้บุคคลอื่น เขาก็อาจจะต้องนำทรัพย์สินที่เป็นรูป "สิทธิ" ที่มีอยู่ไปจำหน่ายเพื่อเป็นประกันหนี้ ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาว่า "สิทธิ" ที่เขานำมามอบไว้ นั้น สามารถนำมาเป็นประกันหนี้ได้หรือไม่ สิ่งต่อไปยังต้องทำความเข้าใจให้ถี่ถ้วนคือ รูปแบบของนิติกรรมเพื่อความสมบูรณ์และมีผลใช้บังคับกับการจำหน่ายสิทธินั้นไปจำหน่ายว่า จะต้องจัดทำนิติกรรมอย่างไร เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะทำการศึกษาค้นคว้ากฎหมายลักษณะ
ของสัญญาจำนำ โดยเฉพาะกรณีที่คุณคณนำทรัพย์สินในรูปของ "สิทธิ" ไปประกันไว้กับเจ้าหนี้
ทั้งด้านเนื้อหาของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ เพื่อจะได้ทราบถึงความหมายและขอบเขตของ
กฎหมายที่บัญญัติไว้ในเรื่องนี้ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ตรงตามเจตนารมณ์ของผู้สัญญา และ
เพื่อขจัดข้อสงสัยทั้งปวงที่มีขึ้น เกี่ยวกับเรื่องนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักกฎหมายที่บัญญัติไว้ใน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ตลอดจนแนวความคิดเห็นของนักกฎหมายและโดย
เทียบเคียงกับหลักกฎหมายแพ่งของญี่ปุ่น



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Legal Problems concerning "Pledge of Right"
Name Miss Daowibha Paliyaprabha
Thesis Adviser Association Professor Pitoon Kongsomboon
Department Law
Academic Year 1984



ABSTRACT

The law relating to pledge of property has become very important for the conduct of business at present. Such law has been used to confer benefits on debtors so that they may use their own property as security. This implies that an atmosphere of trust and confidence is created for creditors whereby they may claim back the sums due from the property pledged as security. Beyond tangible property, the law also allows debtors to use certain proprietary "rights" as security for debts.

Questions arise as to the meaning of such "rights" which are considered as property according to legal provisions. What are the interpretative parameters of legal provisions permitting use of such "rights" as security for debts? In this respect, it must be admitted that generally, people tend not to use their own money to buy tangible property but prefer to reap benefits from property in the form of shares and bonds purchased by them. They may also invest their property in financial institutions. Subsequently, if these people happen to become indebted to others, they may pledge property in the form of "rights" as security. Sometimes, therefore, problems are raised concerning the "rights" pledged: these rights be pledged as

security ? Moreover, another question requiring scrutiny is that of contractual elements. If contracts are to be properly made and are to be enforceable in respect of pledges of rights, how are such contracts to be drawn up consonant with the law ?

This thesis aims to study the law of contract relating to pledges. In particular, it will examine the case where a person conveys his "rights" as security to his creditor, both from the angle of substantive legal provisions and practice. As a corollary, it will pinpoint the meaning and parameters of the law promulgated on this issue so as to confer benefits according to the intentions of contracting parties and eliminate uncertainties relating thereto.

This thesis is basically a study of the legal provisions embodied in the Civil and Commercial Code of Thailand. It encompasses also the viewpoints of learned jurists and makes comparisons with principles of Japanese Civil Law.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



กิติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นมาได้นั้น บุคคลที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจลืมพระคุณได้เลย คือ ท่านรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ โดยที่ท่านได้กรุณาตรวจโครงร่าง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการเขียนตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมา ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ ท่านอาจารย์ กนก อินทร์มพรรย์ และท่านอาจารย์ ธีรชัย ศุภผลศิริ ซึ่งได้กรุณาใช้เวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำบางประการในการเขียนวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน ตลอดจนตรวจแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โขวิไลกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิต มันทาภรณ์ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณต่อท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฬา กุลบุญย์ ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการค้นคว้า เรียบเรียงเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ผู้พกาธิ ผู้มีอุปการะคุณ ตลอดจนมิตรสหายที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความสำคัญและประโยชน์ของกฎหมายว่าด้วยการประกันด้วย	
	ทรัพย์สินลักษณะจำนำ	๑
	ความจำเป็นในเรื่องการนำทรัพย์สินในรูปของ "สิทธิ" มา	
	จำนำ	๓
	วัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์	๓
	ขอบเขตและวิธีการศึกษา	๔
๒	ลักษณะทั่วไปของสัญญาจำนำ	๕
๒.๑	ลักษณะของสัญญาจำนำ	๕
๒.๑.๑	สัญญาจำนำเกิดขึ้นได้อย่างไร	๕
๒.๑.๒	การจำนำสมบูรณ์เมื่อใด	๖
๒.๑.๓	ผู้มีสิทธิจำนำ	๑๒
๒.๑.๔	ความเกี่ยวเนื่องระหว่างการจำนำกับสิทธิยึดหน่วง	๒๑
๒.๒	การจำนำสิทธิ	๒๓
๒.๒.๑	ความหมายทั่วไปของคำว่า "สิทธิ"	๒๓
๒.๒.๒	ความหมายของคำว่า "ทรัพย์สิน" และ "ทรัพย์สิน" ..	๓๐
๒.๒.๓	สิทธิที่นำมาจำนำได้	๓๕
๒.๒.๔	ความสมบูรณ์ของการจำนำสิทธิ	๔๘
๒.๒.๕	ผลของการจำนำสิทธิ	๗๐

๒๐.๓	ความสัมพันธ์ระหว่างการจำหน่ายสิทธิกับสัญญาที่ก่อให้เกิดสิทธิ	๘๓
๒๐.๓.๑	ข้อตกลงล่วงหน้าระหว่างผู้จำหน่ายและผู้รับจำหน่าย ที่ยอมให้มีการจัดการทรัพย์สินที่จำหน่ายนอกเหนือไป จากวิธีการที่กฎหมายได้กำหนด	๘๓
๓	วิธีบังคับจำหน่ายในการจำหน่ายสิทธิ	๘๕
๓.๑	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการบังคับจำหน่าย	๘๕
๓.๒	การบังคับจำหน่ายในการจำหน่ายสิทธิ	๘๑
๓.๒.๑	เมื่อวัตถุแห่งสิทธิ เป็นการส่งมอบทรัพย์สิน	๘๑
๓.๒.๒	เมื่อวัตถุแห่งสิทธิต้องชำระเป็นเงิน	๘๒
๓.๒.๓	กรณีเมื่อสิทธิซึ่งนำมาจำหน่ายถึงกำหนดชำระก่อน หนี้ที่สิทธินั้น เป็นประกันอยู่	๘๔
๓.๓	สิทธิของผู้รับโอนสิทธิภายหลังการบังคับจำหน่าย	๘๘
๔	ปัญหาในผลทางกฎหมายบางประการเกี่ยวกับการจำหน่ายสิทธิ	๘๘
๔.๑	ปัญหาในด้านการจัดทำนิติกรรมเพื่อความสมบูรณ์ของการ จำหน่ายสิทธิ	๘๘
๔.๒	ปัญหาในเรื่องการบังคับจำหน่าย เกี่ยวเนื่องกับการแสดง เจตนาหักกลบลบหนี้	๑๑๗
๔.๓	ปัญหาในเรื่องเจ้าหนี้คนอื่น ๆ มาขออายัดสิทธิที่ลูกหนี้นำไป จำหน่าย	๑๒๐
๕	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๒๔
บรรณานุกรม	๑๔๔
ภาคผนวก	๑๔๕
ประวัติผู้เขียน	๑๕๖